

بررسی رابطه عزت نفس با هم‌رنگی در دانش‌آموزان دختر و پسر شهرستان ساری

دکتر رمضان حسن‌زاده*

چکیده

در این پژوهش، رابطه بین عزت نفس و هم‌رنگی بررسی شده است. بدین منظور ۸۰ نفر از دانش‌آموزان سال دوم (۴۰ دختر و ۴۰ پسر) دبیرستانهای شهرستان ساری انتخاب شدند. آزمودنیها به دو آزمون عزت نفس کوپر اسمیت و هم‌رنگی ل-۷۲ پاسخ دادند. مانند نتایج اغلب پژوهشهای قبلی، یافته‌های پژوهش حاضر، مبین آن است که بین عزت نفس و هم‌رنگی رابطه معنی‌داری وجود دارد. به عبارت دیگر، افزایش هم‌رنگی با عزت نفس پائین همراه است. نتایج نشان می‌دهند که همبستگی منفی بین عزت نفس و هم‌رنگی هم در مورد دانش‌آموزان پسر و هم در مورد دانش‌آموزان دختر صادق است. بنابراین، صرف نظر از جنسیت آزمودنیها، رابطه منفی معنی‌داری بین عزت نفس و هم‌رنگی وجود دارد.

مقدمه

مسئله عزت نفس و مقوله خود ارزشمندی از اساسی‌ترین عوامل در رشد مطلوب شخصیت کودکان و نوجوانان است. برخورداری از اراده و اعتماد به نفس قوی، قدرت تصمیم‌گیری و ابتکار، خلاقیت و نوآوری، سلامت فکر و بهداشت روانی، رابطه مستقیمی با میزان و چگونگی عزت نفس و احساس خود ارزشمندی فرد دارد. برای اینکه

* عضو هیأت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه ساری

۱۹۳۰؛ آلپورت^۲، ۱۹۳۷؛ راجرز^۳، ۱۹۵۹؛
 سالیوان^۴، ۱۹۵۳؛ هورنای^۵، ۱۹۳۷؛ جیمز^۶،
 ۱۹۸۰؛ مازلو^۷، ۱۹۷۰؛ مورفی^۸، ۱۹۴۷؛ رنک^۹،
 ۱۹۵۹). عقیده بر آن است که عزت نفس در
 تشکیل طرحواره مربوط به خود^{۱۰} و بر
 تصمیم‌گیریهای ما در بیشتر موقعیتهای
 اجتماعی تأثیر دارد (بارون و برن^{۱۱}، ۱۹۹۷).
 فرنچ^{۱۲} (۱۹۶۸) و وارگو^{۱۳} (۱۹۷۲)، از
 عزت نفس به عنوان یک سپر فرهنگی در
 مقابل اضطراب نام می‌برند. کوپر اسمیت
 (۱۹۶۷) در تحقیق خود به این نتیجه رسید که
 کودکان برخوردار از عزت نفس بالا، افرادی
 هستند که با احساس اعتماد به نفس و
 بهره‌گیری از استعداد و خلاقیت خود به ابراز
 وجود می‌پردازند و به راحتی تحت تأثیر
 عوامل محیطی قرار نمی‌گیرند (نقل از
 بیابانگرد، ۱۳۷۲).

جامعه‌ای که افراد آن از عزت نفس بالا
 برخوردار است، در مقابل انواع مشکلات و
 مسائل زندگی، فشارهای روانی، تهدیدها و
 حوادث ناگوار طبیعی و بیماریهای روانی

کودکان و نوجوانان بتوانند از حداکثر ظرفیت
 ذهنی و توانمندیهای بالقوه خود بهره‌مند
 شوند، می‌بایست از نگرش مثبت نسبت به
 خود و محیط اطراف و انگیزه‌های قوی برای
 تلاش برخوردار شوند. بدون تردید نوجوانان
 و دانش‌آموزانی که دارای احساس خود
 ارزشمندی و عزت نفس قابل توجهی هستند،
 نسبت به همسالان خود در شرایط مشابه،
 کارآمدی، پیشرفت تحصیلی و خلاقیت
 بیشتری از خود نشان می‌دهند (بیابانگرد،
 ۱۳۷۲). عزت نفس در بسیاری از رفتارهای
 فردی و اجتماعی تأثیر دارد. از آنجائی که یکی
 از جلوه‌های جالب رفتار اجتماعی هم‌نگی با
 جماعت است، در این تحقیق به بررسی رابطه
 بین عزت نفس و هم‌نگی در بین دانش‌آموزان
 دختر و پسر پرداخته شده است.

بازنگری پژوهشهای انجام شده

در طول هزاران سال گذشته، گزارشهای
 تاریخی، نظریات فلاسفه و شاعران، داستانها
 و افسانه‌ها گواه بر این مطلب بوده است که
 انسان دارای این نیاز است که خودش را خوب
 بداند و تمام کارکردهایش را اخلاقی و منطقی
 جلوه دهد. در طول صد سال گذشته نیز
 بسیاری از روانشناسان این نظریه را پذیرفته‌اند
 که انسان دارای نیاز به عزت نفس است (آدلر^۱،

1- Adler	2- Allport
3- Rogers	4- Sullivan
5- Horney	6- James
7- Maslow	8- Murphy
9- Rank	10- Self-schema
11- Baron & Byrne	
12- French	13- Wargo

هم‌رنگی، پاداش مادی تا تائید اجتماعی و پذیرفته شدن در گروه بهره‌مند می‌شوند (کریمی، ۱۳۷۵). بنابراین، هم‌رنگی کردن با گروه معمولاً با امتیازهای مختلف اجتماعی، فردی و خانوادگی همراه است. این پیامدهای مطلوب نقشی با اهمیت در افزایش هم‌رنگی افراد دارد (بارون و برن، ۱۹۹۴، ۱۹۹۷).

هم‌رنگی با جماعت یا هم‌نوایی^۶ را تسلیم شدن به فشارهای گروهی وقتی که تقاضای مستقیمی از سوی گروه در مورد هم‌رنگ شدن با گروه انجام نگرفته باشد، تعریف کرده‌اند (دیوکس^۷ و رایتس من^۸، ۱۹۸۴). هم‌رنگی عبارت است از تغییری در رفتار یا عقاید شخص در نتیجه اعمال فشار واقعی یا خیالی از طرف فرد یا گروهی دیگر از مردم (ارونسون^۹، ۱۹۷۲، ترجمه شکرکن، ۱۳۶۶). در هم‌رنگی افراد فشاری را از سوی گروه احساس می‌کنند که باعث تغییر در رفتار آنها می‌شود و افراد سعی می‌کنند مطابق با هنجارها و انتظارات اجتماعی رفتار کنند (رینو و همکاران^{۱۰}، ۱۹۹۳).

متغیرهای محیطی و شخصیتی زیادی در

مقاوم و پایدار خواهد بود و این امر شکوفائی استعدادهای نهفته، خلاقیت و پیشرفت‌های فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی را به دنبال خواهد داشت. اکثر صاحب نظران برخورداری از عزت نفس را به عنوان عامل مرکزی و اساسی در سازگاری عاطفی، اجتماعی افراد می‌دانند (براون و همکاران^۱، ۱۹۹۲).

مطابق نظریه هویت اجتماعی^۲ که عبارت است از جنبه‌ای از خودپنداره افراد که از آگاهی آنان از عضویت در گروه اجتماعی، توأم با ارزش و اهمیت عاطفی که به هر عضو تعلق می‌گیرد، ناشی می‌شود، زمانی که هویت اجتماعی افراد با تهدیدی مواجه شود، آنها از طریق همانند سازی یا مقایسه مطلوب بین گروه خودی^۳ و گروه غیر خودی^۴ به یک هویت اجتماعی مثبت دست می‌یابند.

هم‌رنگی کردن با گروه یکی از جنبه‌های جالب رفتار اجتماعی است. به نظر می‌رسد که جامعه‌ها و گروهها همواره سعی در هم‌رنگ کردن افراد با خود دارند. ظاهراً این جوامع و گروهها به افراد ناهم‌رنگ چندان روی خوش نشان نمی‌دهند و به صورتهای گوناگون از قبیل طرد و منزوی کردن، ندادن امتیازات یا حقوق اجتماعی و حتی تنبیه مستقیم با افراد ناهم‌رنگ روبرو می‌شوند (لویسن^۵، ۱۹۸۰). برعکس، افراد هم‌رنگ غالباً از مزایای گوناگون

1- Brown et al	2- Social identity
3- In-group	4- Out-group
5- Levine	6- Conformity
7- Deaux	8- Wrightsman
9- Aronson	10- Reno et al.

ارتباط با هم‌رنگی مورد مطالعه قرار گرفته است. متغیرهای محیطی مانند اندازه گروه، جذابیت گروه، حمایت اجتماعی، ویژگی‌های موقعیت و چگونگی ارائه پاسخ و متغیرهای شخصیتی مانند عزت نفس، جایگاه مهار، آمادگی برای اضطراب، نیاز به تأیید اجتماعی، توانایی و هوش نیز کمابیش مورد توجه و بررسی محققان قرار گرفته‌اند (لطفی، ۱۳۷۳).

بنابراین، عوامل زیادی در میزان هم‌رنگی نقش دارند. به نظر می‌رسد که دو نیاز قوی باعث هم‌رنگی می‌شود: اول، میل به دوست داشته شدن یا پذیرفته شدن از سوی دیگران و دوم، میل به درست بودن (گریفین و بوهرلر^۱، ۱۹۹۳).

از جمله عوامل مؤثر در افزایش یا کاهش هم‌رنگی، عزت نفس افراد می‌باشد. افرادی که عزت نفس کمتری دارند خیلی بیشتر به فشار گروهی تن در می‌دهند تا آنهایی که عزت نفس بیشتری دارند. اگر فردی اعتقاد داشته باشد که برای وظیفه مورد نظر در هر کاری استعداد و قابلیت ندارد، تمایل او به هم‌رنگی افزایش می‌یابد (ارونسون، ۱۹۷۲؛ ترجمه شکرکن، ۱۳۶۶). گوردون^۲ (۱۹۵۲) عقیده دارد کسانی که اطمینان بیشتری به عقیده خود دارند بیشتر احتمال دارد عقیده‌ای را ابراز کنند که مخالف عقاید گروه باشد. عزت نفس به ارزیابی که از

خودمان داریم گفته می‌شود. کسی که دارای عزت نفس بالایی است خود را بهتر، شایسته‌تر، و ارزشمندتر ارزیابی می‌کند تا کسی که دارای عزت نفس پایین است. البته ارزیابی که از خودمان داریم تا حدودی به قضاوت دیگران نیز نسبت به ما بستگی دارد (سراون و همکاران ۱۹۹۲، سراون و برن، ۱۹۹۷).

آزبورن^۳ (۱۹۹۵) خاطر نشان می‌کند که عزت نفس می‌تواند در میزان احساس فشاری که افراد از سوی گروه احساس می‌کنند نقش داشته باشد. تحقیقات نشان می‌دهند که افرادی که عزت نفس یا احترام به خود پایین دارند راحت‌تر با دیگران هم‌رنگی کرده و از آنها تبعیت می‌کنند. بنابراین، در بین نوجوانان این موضوع در ارتباط با پذیرش و عدم پذیرش فرهنگ بیگانه اهمیت دارد. اگر نوجوان دارای احترام به خود و عزت نفس بالایی باشد، به راحتی در مقابل هجوم فرهنگ بیگانه سر تسلیم فرود نیاورده و به عنوان الگو از آنها تبعیت نخواهد کرد (لطفی، ۱۳۷۳).

رابطه منفی بین عزت نفس پائین و هم‌رنگی بالا در مورد نوجوانان از اهمیت به سزایی برخوردار است. اگر نوجوان دارای

1- Griffin & Buehler

2- Gordon

3- Osborne

نشان کرده‌اند که بین هم‌رنگی زنان و مردان تفاوت وجود دارد (بارون و برن، ۱۹۹۷). الیس و همکاران^۶ (۱۹۹۱) در یک مقایسه بین فرهنگی، ۹۸ نوجوان (۱۴-۱۲ ساله) آفریقایی و انگلیسی را در آفریقای جنوبی مطابق الگو و آزمایش‌اش مورد آزمون قرار دادند. هیچ تفاوتی بین دو گروه از لحاظ میزان هم‌رنگی مشاهده نشد. اما بین دختران و پسران در میزان هم‌رنگی تفاوت معنی‌داری وجود داشت. چون هم‌رنگی از جنبه‌های بسیار با اهمیت رفتار اجتماعی است که در ایجاد آن عوامل متعدد محیطی و شخصیتی نقش دارند و به لحاظ اهمیت عوامل شخصیتی در این زمینه و بر اساس تحقیقات مختلفی که در زمینه ویژگی‌های شخصیتی (مانند عزت نفس، جنسیت) و هم‌رنگی انجام گرفته است، به بررسی رابطه بین چنین ویژگی‌های شخصیتی و هم‌رنگی پرداخته‌ایم. فرضیه‌های مورد بررسی در این پژوهش به قرار زیرند:

۱. بین عزت نفس و هم‌رنگی دانش‌آموزان رابطه منفی وجود دارد.
۲. بین عزت نفس و هم‌رنگی دانش‌آموزان

عزت نفس پائین باشد به راحتی در مقابل هجوم فرهنگ بیگانه سر تسلیم فرود می‌آورد. بنابراین، فهم عوامل محیطی و شخصیتی می‌تواند ما را در جذب نوجوانان و الگودهی مناسب یاری دهد. همچنین، شناخت متغیرهای مؤثر بر هم‌رنگی می‌تواند برای دست‌اندرکاران امر تبلیغ و مراکز فرهنگی، والدین، مربیان و تمام کسانی که به طریقی با تبلیغات و ارشاد سروکار دارند مفید باشد. بر مبنای آزمایش‌های اولیه^۱ اش روانشناسان اجتماعی به این نتیجه رسیده بودند که زنان بیشتر از مردان هم‌رنگی می‌کنند (بارون و برن، ۱۹۹۴، ۱۹۹۷). در مورد هم‌رنگی عقیده رایج این است که زنان نسبت به مردان بیشتر هم‌رنگی می‌کنند. چون زنان اسلوب‌های رفتاری خودشان را بیشتر تغییر می‌دهند و بیشتر مایلند تا از جانب دیگران مورد علاقه واقع شوند. مطالعات اولیه توسط کراچفیلد^۲ ناظر بر این تفاوت‌های جنسی است. لیکن در تحقیقاتی که توسط ایگلی^۳ و کارلی^۴ (۱۹۸۱) صورت گرفت، نتایج متفاوتی به دست آمد. آنها اظهار نموده‌اند که در این مورد بین زنان و مردان تفاوت‌های معنی‌داری وجود ندارد (بارون و برن، ۱۹۹۷).

پلک، سونستین و کیو^۵ (۱۹۹۳) خاطر

1- Asch	2- Crutchfield
3- Eagly	4- Carli
5- Plech, Sonenstein, & Ku	
6- Ellis et al.	

پسر رابطه منفی وجود دارد.

ابزار تحقیق

در این پژوهش برای گردآوری اطلاعات از دو آزمون استفاده شد:

۳. بین عزت نفس و همرنگی دانش‌آموزان دختر رابطه منفی وجود دارد.

الف. عزت نفس کوپر اسمیت

ب. همرنگی ل - ۷۲^۱

روش

جمعیت هدف و روش نمونه‌گیری

الف. عزت نفس کوپر اسمیت: این آزمون شامل ۳۵ جمله است. میزان اعتبار همزمان این آزمون ۰/۶۴ و میزان پایایی آزمون با روش پیش‌آزمون - پس آزمون ۰/۸۹ به دست آمده است. در این تحقیق با روش آلفای کرونباخ میزان پایایی آزمون ۰/۹۱ به دست آمد. با توجه به معروف بودن آزمون از توضیح بیشتر در مورد آن خودداری می‌شود.

آزمودنیهای این پژوهش، کلیه دانش‌آموزان (دختر و پسر) سال دوم دبیرستانهای ناحیه (۲) آموزش و پرورش شهرستان ساری می‌باشند که در سال تحصیلی ۷۶-۱۳۷۵ مشغول به تحصیل بوده‌اند. از بین کلیه دانش‌آموزان سال دوم ۸۰ نفر (۴۰ نفر دختر و ۴۰ نفر پسر) به آزمونهای این پژوهش پاسخ دادند. نمونه مورد بررسی، با روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. بدین صورت که در ابتدا، از بین دبیرستانهای ناحیه (۲) آموزش و پرورش شهرستان ساری ۴ مدرسه (۲ مدرسه دخترانه و ۲ مدرسه پسرانه) انتخاب شد. بعد از انتخاب به مدارس مراجعه گردید و از بین کلاسهای سال دوم ۲ کلاس انتخاب شد. آن گاه از هر کلاس، بر اساس فهرست اسامی دانش‌آموزان ۲۰ نفر به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند. در مجموع ۴۰ نفر از مدارس دخترانه و ۴۰ نفر از مدارس پسرانه (و کلاً ۸۰ نفر) انتخاب شدند.

ب. همرنگی ل - ۷۲: این آزمون برای سنجش همرنگی مبتنی بر نفوذ اجتماعی هنجاری است. این آزمون شامل ۵۵ جمله است. آزمودنی باید پس از مطالعه هر یک از جملات، یکی از اعدادی را که بیشتر منعکس کننده نظر شخصی اوست، انتخاب کند. در مقابل هر جمله، ۴ عدد (۳-۲-۱-۰) قرار

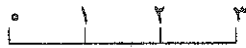
۱- منظور از ل-۷۲ اولین حرف نام خانوادگی تهیه کننده این آزمون یعنی، لطفی است و منظور از ۷۲، سال تهیه و تدوین آن است.

۲. گاهی در جمع و بین دوستانم کارهایی انجام داده‌ام که در خلوت انجام نداده‌ام.

۳. در کارهایی که انجام می‌دهم، اصلاً نمی‌توان نظر دیگران را نادیده گرفت.

شیوه اجرا

بعد از اینکه دانش آموزان انتخاب شدند دو آزمون به فاصله ۱۰ دقیقه استراحت به طور همزمان و به صورت گروهی در مورد آنها اجرا شد. قبل از اجرای آزمونها به دانش آموزان گفته شد که انتخاب آنها کاملاً تصادفی بوده و برای انجام پژوهش دانشگاهی انتخاب شده‌اند و لذا نیاز به ذکر نام خود در آزمونها ندارند. سپس برای اینکه شرایط مطلوب اجرای آزمونها فراهم آید از آنها خواسته شد که طوری بنشینند که پاسخگویی به آزمونها بهتر و صحت اجرای آزمون حفظ گردد. بعد از اینکه آزمونها به دانش آموزان داده شد، راهنمای هر یک از آنها قرائت گردید.

گرفته است که هر یک از آنها می‌تواند بنا به نظر شخصی آزمودنی انتخاب شود. هر یک از جملات به صورت درجه‌بندی نمره‌گذاری می‌شود، و مجموع نمره‌های کسب شده در آزمون بیانگر میزان همرنگی آزمودنی است. بنابراین، هر چه نمره آزمودنی در این آزمون بیشتر باشد، آزمودنی از همرنگی بیشتری برخوردار است. حداقل نمره‌ای که آزمودنی می‌تواند در این مقیاس به دست آورد صفر و حداکثر نمره ۱۴۱ است. آزمون از ۴ خرده مقیاس تشکیل شده است. شامل: مقیاس همرنگی ماشینی (۱۵ ماده)، مقیاس همرنگی همانندسازی (۵ ماده)، مقیاس همرنگی مصلحتی (۱۷ ماده)، مقیاس همرنگی چاپلوسانه (۱۰ ماده) و ۸ ماده دروغ سنج. این آزمون توسط حمید لطفی^۱ (۱۳۷۳) ساخته شده است. میزان اعتبار همزمان این آزمون ۰/۵۷ است و میزان پایایی آزمون با روش پیش آزمون- پس آزمون ۰/۹۴ به دست آمده است. در این تحقیق با استفاده از همین روش میزان پایایی آزمون ۰/۸۸ به دست آمد.

نمونه‌هایی از جملات آزمون همرنگی

۱. بیشتر اوقات مشکل است آدمی بر خلاف نظر دوستان و اطرافیان خود عمل کند.

۱- در اینجا از دوست و همکار ارجمندم جناب آقای حمید لطفی به خاطر تهیه و در اختیار گذاشتن این پرسشنامه تشکر و قدردانی می‌نمایم.

دستورالعمل آزمون عزت نفس کوپر اسمیت: دانش‌آموزان عزیز، لطفاً احساس خود را در مورد هر یک از جمله‌های زیر همان گونه که واقعاً هست از طریق انتخاب پاسخ مناسب در هر یک از گزینه‌ها منعکس سازید.

دانش‌آموزان دختر و پسر در دو آزمون عزت نفس و هم‌رنگی با استفاده از جدول و نمودار توصیفی مورد بررسی قرار می‌گیرد. سپس با استفاده از روش آماری مناسب به آزمون فرضیه‌های تحقیق می‌پردازیم.

دستورالعمل آزمون هم‌رنگی ل-۷۲

دانش‌آموزان عزیز: در این آزمون ۵۵ جمله درباره چگونگی روابط شما با دیگران ارائه شده است که در مقابل هر کدام یک مقیاس ۴ درجه‌ای وجود دارد. هر عدد در روی مقیاس موافقت و مخالفت شما را نشان می‌دهد. جمله‌ها را به دقت بخوانید، اگر جمله‌ای در مورد شما صادق نمی‌کند، روی عدد صفر علامت بگذارید. اگر در مورد شما صادق است میزان موافقت خود را روی اعداد یک تا سه مشخص کنید.

بعد از اینکه زمان پاسخگویی به آنها گفته شد، (برای هر پرسشنامه ۲۰ دقیقه وقت داده شد) دانش‌آموزان به پاسخگویی آزمونها پرداختند و در پایان زمان پاسخگویی، آزمونها جمع‌آوری گردید و از کلیه آنها تشکر و قدردانی به عمل آمد.

نتایج

در این قسمت به بررسی نتایج تحقیق می‌پردازیم. ابتدا، میانگین نمره‌های

جدول ۱. میانگین نمره‌های دانش‌آموزان دختر و پسر در آزمونهای عزت نفس و هم‌رنگی

جنسیت	آزمون‌ها شاخص آماری	
	عزت نفس	هم‌رنگی
پسر	۱۲۱/۷۶	X
دختر	۱۱۴/۵۳	۱۱۰/۲۶

با توجه به جدول فوق ملاحظه می‌شود که در آزمونهای عزت نفس و هم‌رنگی میانگین نمره‌های دانش‌آموزان دختر و پسر با یکدیگر متفاوت است. یعنی، در آزمون عزت نفس میانگین نمره‌های دانش‌آموزان پسر بیشتر از دانش‌آموزان دختر است، و در آزمون هم‌رنگی، بر عکس، میانگین نمره‌های دانش‌آموزان دختر بیشتر از دانش‌آموزان پسر است. برای آزمون فرضیه‌ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد.

ضریب همبستگی بین عزت نفس و هم‌رنگی در کل دانش‌آموزان ۰/۴۰- به دست آمد. این ضریب همبستگی در سطح

فرضیه‌های تحقیق بیانگر این بودند که بین عزت نفس و هم‌رنگی دانش‌آموزان در کل و به تفکیک جنسیت رابطه منفی وجود دارد. یعنی، هر چه عزت نفس دانش‌آموزان پائین‌تر باشد، هم‌رنگی او بیشتر است. این موضوع هم در مورد دختران و هم در مورد پسران صادق بود.

الگویذیری و تبعیت از دیگران در ابعاد مختلف و در بیشتر موارد از زمینه‌های روان‌شناختی انسانها، نشأت می‌گیرد. در مخالفت یا موافقت با یک الگو، متغیرهایی چون شخصیت، جذابیت، حمایت‌های عاطفی، پیوندجویی و از این قبیل نقش مؤثر دارند. تحقیقات (آزیسورن، ۱۹۹۵؛ اولمستید و همکاران^۱، ۱۹۹۱؛ کراکر و همکاران^۲، ۱۹۹۴؛ اورپن^۳، پیلو، وست، وریچ^۴، ۱۹۹۱) نشان می‌دهند که افرادی که عزت نفس پائین دارند راحت‌تر با دیگران هم‌رنگی می‌کنند. بنابراین، نتایج این پژوهش با نتایج تحقیقات انجام شده در این زمینه همسان می‌باشد.

از آنجائی که محیط پژوهش محدود بوده است، بنابراین، نتایج این پژوهش به راحتی

$P < 0/05$ با درجه آزادی $df = N - 2$ ۷۸ معنی‌دار است. بنابراین، فرض پوچ (H_0) رد و فرضیه تحقیق (H_1) که بیان می‌کند «بین عزت نفس و هم‌رنگی دانش‌آموزان رابطه منفی وجود دارد» تأیید می‌شود.

ضریب همبستگی بین عزت نفس و هم‌رنگی در دانش‌آموزان پسر $0/42 -$ به دست آمد. این ضریب همبستگی در سطح $P < 0/05$ با درجه آزادی $df = N - 2$ ۳۸ معنی‌دار است. بنابراین، فرض پوچ (H_0) رد و فرضیه تحقیق (H_1) که بیان می‌کند «بین عزت نفس و هم‌رنگی دانش‌آموزان پسر رابطه منفی وجود دارد» تأیید می‌شود.

ضریب همبستگی بین عزت نفس و هم‌رنگی در دانش‌آموزان دختر $0/39 -$ به دست آمد. این ضریب همبستگی در سطح $P < 0/05$ با درجه آزادی $df = N - 2$ ۳۸ معنی‌دار است. بنابراین، فرض پوچ (H_0) رد و فرضیه تحقیق (H_1) که بیان می‌کند «بین عزت نفس و هم‌رنگی دانش‌آموزان دختر رابطه منفی وجود دارد» تأیید می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

همان‌طور که در قسمت نتایج ملاحظه شد، فرضیه‌های تحقیق تأیید شدند.

- 1- Olmstead et. al.
- 2- Crocker et. al. 3- Orpen
- 4- Pillow, West, & Reich

قابل تعمیم نخواهد بود. محدودیت اجرا و محیط پژوهش سبب می‌شود که نتایج این تحقیق را با احتیاط مورد تفسیر و بحث قرار دهیم. همچنین، مطالعات نشان می‌دهند که در مورد هم‌رنگی متغیرها و عوامل مختلفی مانند: ویژگی‌های شخصیتی، درگیری روان‌شناختی، چگونگی اهداف گروهی، اندازه گروه، انسجام، اثر پایگاه اجتماعی، تعهد پیشین افراد و از این قبیل دخالت دارد که در این تحقیق صرفاً به مطالعه عوامل شخصیتی (عزت نفس و جنسیت) پرداخته‌ایم. بنابراین، به پژوهشگران دیگر توصیه می‌شود که برای به دست آوردن نتایج قابل تعمیم و معتبر به بررسی و مطالعه در محیط‌های پژوهشی دیگر و متغیرهای تأثیرگذار دیگر نیز پردازند.

منابع

فارسی

- ارونسون، الیوت (۱۹۷۲). روانشناسی اجتماعی، ترجمه: حسین شکرکن (۱۹۶۶). تهران، انتشارات رشد.
- بیابانگرد، اسماعیل (۱۳۷۲). روشهای افزایش عزت نفس در کودکان و نوجوانان. تهران: انتشارات انجمن اولیاء و مربیان.
- دلاور، علی (۱۳۶۹). روشهای آماری در روانشناسی و علوم تربیتی. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- سیف، علی اکبر (۱۳۷۵). روش تهیه پژوهشنامه، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.
- کریمی، یوسف (۱۳۷۵). روانشناسی اجتماعی: نظریه‌ها، مفاهیم و کاربردها. تهران: نشر ارسباران.
- لطفی، حمید (۱۳۷۳). بررسی رابطه منبع کنترل و حمایت اجتماعی با هم‌رنگی اجتماعی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی.

انگلیسی

- Baron, Robert A. and Byrne, Donn. (1997). *Social Psychology*. by Allyn & Bacon Inc.
- Baron, Robert A. and Byrne, Donn. (1994). *Social Psychology: understanding human interaction*. seventh edition. by Allyn & Bacon Inc.
- Brown, T.D., Novick, N.J., Lord, K.A., & Richards, T.M. (1992). When Gulliver travels: social context, Psychological Coeness, and self-Appraisals. *Journal of Personality and Social Psychology*. No. 62, 717-727.
- Crocker, T., Luthanen, R., Blaine, B., & Broadnax, s. (1994). Collective self-esteem and psychological well-being among white, black, and Asian College students. *Personality and social psychology Bulletin*, No. 20, 503-513.

- Deaux, kay & Wrightsman, Lawrence.s. (1988). *social psychology*. fifth edition. by wadsworth Inc.
- Griffin, D. W., & Buehler, R. (1993). Role of construal process in conformity and dissent. *Journal of personality and social psychology*. No. 65, 657-669.
- Graziano, W. G., Jensen- Compbell, L.A., Shebilske, L.J., & Lundgren, S. R. (1993). Social influence, sex differences, and Judgments of beauty: Putting the interpersonal back in interpersonal attraction. *Journal of persorality and social psychology*. 65, 522-531.
- Kiesler, C. A. and Kiesler S. B. (1969). *Conformity U.S.A* edition. Wesley Ins.
- Miell, Dorothy, & Wetherell, Margaret. (1998). *Social Psychology*. The open university.
- Myers, D. G. (1988). *Social Pasychology*. New York, Mc Grow-Hill.
- Osborne, J. W. (1995). Academics, self-esteem, and race: A look at the underlying assumptions of the disidentification hypothesis. *Personality and social psychology Bulletin*. 21, 449-455.
- Reno, R. R., Cialdini, R. B, & Kallgren, C. A (1993). The transsituational influence of social norms. *Journal of personality and social psychology*. 64, 104-112.
- Weiten, W. (1989). *Psychology: themes and variation*. U.S.A California. wadsworth Ins.